

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice, 14. jún 2016

Galéria osobností Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach sa rozrástla o nové mená

V stredu 8. júna 2016 sa v priestoroch Historickej auly Rektorátu UPJŠ v Košiciach za účasti rektora UPJŠ v Košiciach prof. RNDr. Pavla Sováka, CSc., dekana Prírodovedeckej fakulty (PF) UPJŠ v Košiciach doc. RNDr. Gabriela Semanišina, PhD., vedenia PF UPJŠ v Košiciach a členov Akademickej obce PF UPJŠ v Košiciach uskutočnilo slávnostné uvedenie **prof. RNDr. Leva Bukovského, DrSc., prof. RNDr. Jána Košťálik, DrSc., prof. Ing. Dušana Podhradského, DrSc., prof. Ing. Ladislava Potockého, CSc., prof. RNDr. Evy Mišúrovej, PhD.** do Galérie osobností Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach.

- **prof. RNDr. Lev Bukovský, DrSc.** (*9.9.1939 Podkriváň)

Matematik, zakladateľ Košickej školy teórie množín a základov matematiky. Profesor Bukovský začínal ako žiak Pražskej školy teórie množín (Petr Vopěnka) a topológie (Zdeněk Frolík). Jeho vedecké bádanie bolo zamerané na matematickú teóriu nekonečna v rámci teórie množín a logiky s dôrazom na aplikácie v iných matematických disciplínach (topológia, teória miery, teória reálnych funkcií, trigonometrické rady). Jeho výsledky o mocninách nekonečných kardinálov patria k základom modernej teórie množín a sú uvádzané v učebniciach po celom svete. Významné ocenenia: Zlatá medaila UPJŠ (r. 1988), Zlatá čestná plaketa Jura Hronca SAV (r. 1994), Cena mesta Košice za príspevok k upevneniu demokracie v SR (r. 1997), Plaketa Regionálneho centra Maďarskej akadémie vied v Debrecíne Pro cooperatione scientifica promovenda (r. 1998), Krištáľové krídlo (r. 1999), Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za zásluhy o rozvoj kraja (r. 2004).

- **prof. RNDr. Ján Košťálik, DrSc.** (19. 8. 1929, Pondelok - dnes súčasť obce Hrnčiariska Ves okres Poltár)

Geograf, významná osobnosť v oblasti geomorfológie a kvartérnej geológie. Profesor Košťálik bol už ako začínajúci geograf priekopníkom využitia moderných metód vo výskume

TLAČOVÁ SPRÁVA

- metód RTG, elektrónovej mikroskopie, mikromorfológie či termoluminescencie hlavne na príklade sprašových sedimentov, ale aj fosílnych pôd, čím prispel k ich stratigrafickému zaradeniu. Absolvoval viacero zahraničných pobytov a stáží a prednášal na viacerých prestížnych európskych univerzitách. Počas štipendijného pobytu na univerzitách v nemeckom Bonne a Kolíne nad Rýnom koncipoval monografické dielo o fosílnych pôdach a sprašiach na Nitrianskej pahorkatine, prvú svojho druhu, spracovanú komplexnými teoreticko-metodologickými i empirickými prístupmi. Podobné dielo z východného Slovenska vzniklo už pod hlavičkou Prírodovedeckej fakulty. Významné ocenenia: Zlatá medaila Prírodovedeckej fakulty UPJŠ (r. 2013).

- **prof. Ing. Dušan Podhradský, DrSc.** (11. 9. 1940 Ozdín)

Biochemik, významná osobnosť v oblasti biochémie peptidov a bielkovín na Slovensku s medzinárodným dosahom. Jeho pedagogická činnosť spočívala v zabezpečení výučby biochémie v odboroch chémie, biológie a v učiteľskom štúdiu. Dosiahol akreditáciu odborného a doktorandského štúdia biochémie. Založením katedry biochémie, jej materialnotechnickým, personálnym a koncepčným zabezpečením položil základ toho, že biochémia dosiahla a dosahuje na fakulte vo vedeckej činnosti a v úspešnosti absolventov významné výsledky. Zistenie, že trans-mastné kyseliny u kvasiniek sa dokážu len čiastočne odbúravať, ktoré zistil počas študentskej diplomovej práce, má dodnes charakter objavu a bolo motívom pre jeho prácu vo vede. V prostredí klinického laboratória zaviedol stanovenie steroidných hormónov pomocou plynovej chromatografie. Táto metóda sa v ČSR použila po prvýkrát. Biochemické laboratórne metódy ako napr. analýzy aminokyselín, peptidov chromatografie proteínov boli predmetom výskumu a výsledky sa publikovali v renomovaných časopisoch. Významné ocenenia: Medaila Univerzity Karlovej v Prahe (1998), Zlatá medaila Prírodovedeckej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach (2003).

- **prof. Ing. Ladislav Potocký, CSc.** (*21. 1. 1939 Košice – † 7. 3. 2011 Košice)

Fyzik, pedagóg, výraznou mierou sa pričínal o rozvoj výskumu v oblasti magnetizmu v Košiciach. Na začiatku svojej vedeckej kariéry sa zaoberal vplyvom mechanických vlastností najmä elastických a plastických deformácií na magnetické vlastnosti polykryštalických

TLAČOVÁ SPRÁVA

feromagnetík a významne prispel k vysvetleniu charakteru ich magnetizačných procesov. Venoval sa skúmaniu strát feromagnetických materiálov na báze Fe-Si s Gossovou textúrou pod vplyvom mechanického namáhania pri premagnetovaní v striedavom magnetickom poli. Pri skúmaní magnetických vlastností tenkých amorfných feromagnetických vrstiev na báze kobaltu a niklu sa zoberal vplyvom torzného namáhania na tvar hysteréznej slučky, koercivity a vzniku anizotropie. Najdôležitejšie výsledky dosiahol pri skúmaní magnetických vlastností magneticky mäkkých amorfných feromagnetických zliatin, pripravených metódou rýchleho ochladenia taveniny. Patrí medzi spoluzakladateľov tohto progresívneho smeru výskumu v Košiciach. Významné sú závery jeho prác vykonávaných pri skúmaní magnetického stavu feromagnetika (magnetický moment a Curieho teplota) v závislosti od chemického zloženia a štruktúry amorfného feromagnetika pri prechode do kryštalického stavu. Bol spoluorganizátorom vedeckého života v oblasti magnetizmu v Košiciach, nositeľom širokej zahraničnej spolupráce, z ktorej najplodnejšia bola s Ústredným fyzikálnym ústavom Maďarskej akadémie vied v Budapešti. Významné ocenenia: Pamätná medaila Jednoty československých matematikov a fyzikov (r. 1962), Pamätná medaila MsNV Košice (r. 1981), Zaslúžilý pracovník SAV (r. 1982), Zaslúžilý pracovník rezortu školstva, mládeže a telesnej výchovy (r.1989), Strieborná plaketa Dionýza Ilkoviča za zásluhy vo fyzikálno-chemických vedách (r.1989), Zlatá medaila PF UPJŠ za výrazný prínos vo výskumnej činnosti (r. 2003), Zlatá plaketa SAV (r. 2009).

- **prof. RNDr. Eva Mišúrová, PhD.** (* 11.4.1937 Nitra)

Bunková biologička, významná osobnosť v odbore rádiobiológia, zodpovedná a svedomitá vysokoškolská učiteľka. Jej vedeckovýskumná práca bola zameraná predovšetkým na skúmanie účinkov rôznych druhov ionizujúceho žiarenia a neskôr aj faktorov kozmických letov (stav beztláže, hypergravitácia, imobilizácia a i.) na nukleové kyseliny, rozpad chromatinu (apoptózu) a syntézu DNA v krvi a krvotvorných a lymfatických orgánoch zvierat v modelových pokusoch na Zemi a v podmienkach reálnych kozmických letov u zvierat zo siedmich biologických družíc série Kozmos. Od r. 1970 bola zapojená do medzinárodnej spolupráce v programe Interkozmos. V r. 1985-1992 pôsobila vo funkcii podpredsedníčky

TLAČOVÁ SPRÁVA

Sekcie kozmickej biológie a medicíny pri Biologickej spoločnosti ČSAV a ako členka vedenia Čs. pracovnej skupiny pre kozmickú biológiu a medicínu programu Interkozmos. V r. 2001-2010 bola členkou Odbornej rady pre kozmickú biológiu a medicínu Komisie pre výskum a mierové využívanie vesmíru pri Rade vlády SR pre vedu a techniku. Spolu so svojimi spolupracovníkmi sa okrem proliferačne aktívnym krvotvorným a lymfatickým orgánom venovala aj skúmaniu účinkov žiarenia a ťažkých kovov na proliferačne málo aktívne orgány z hľadiska vzniku, kumulácie a uchovávaní latentného cytogenetického poškodenia, resp. jeho prenosu na potomstvo, prostredníctvom indukovanej nestability genómu. Významné ocenenia: Strieborná medaila ČSAV (1978), Zlatá pamätná medaila ČSAV za zásluhy o rozvoj kozmického výskumu v ČSSR v rámci programu Interkozmos (1987), Diplom za zásluhy o rozvoj česko-slovenskej rádiobiológie (1996).

Poznámka: Tlačovú správu nájdete archivovanú na www.upjs.sk v časti Verejnosť a médiá <http://www.upjs.sk/verejnost-media/>.

Mgr. Mária Hrehová, PhD.

Tlačový referent a hovorca UPJŠ v Košiciach